Required Readings (Excerpted from Tibetan sources)
for Geshe Thupten Palsang's
Fall 2015 Course on Emptiness
at (Dip) Tse Chok Ling Monastery.

Translated from the Tibetan by Ven. Kelsang Wangmo of Germany

TABLE of CONTENTS

Lama Tsongkhapa's *Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment*
(lam rim chen mo) - Excerpt 1

Lama Tsongkhapa's Illumination of the Thought
(*dbu ma dgongs pa rab gsal*) - Excerpt 3

Lama Tsongkhapa's *Essence of Eloquent Speech*
(*drang nges legs bshad snying po*) - Excerpt 9

Lama Tsongkhapa's *Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment* (*lam rim chen mo* - བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་) - Excerpt[1]

།ངེས་པ་དེ་འཚོལ་ལུགས་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་པའི་དགག་བྱའི་སྤྱི་ལེགས་པར་འཆར་དུ་གཞུག་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པས་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་སྒྲོ་བཏགས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བསམས་ལ་ངོས་ཟིན་པར་བྱ།

Seek certainty in the following manner: As explained before, form a **clear mental image** of the **object to be refuted by reasoning**. [For that] you should contemplate well and identify the intrinsically existing [person] superimposed by the ignorance in your mental continuum.

དེ་ནས་རང་བཞིན་དེ་འདྲ་ཡོད་ན་གཅིག་ཐ་དད་ལས་མི་འདའ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་ཆར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་ལུགས་དམིགས་ཕྱེད་པར་བསམས་ལ། གནོད་བྱེད་མཐོང་བའི་ངེས་པ་དྲང་ཞིང་མཐར་གང་ཟག་ལ་རང་བཞིན་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་བརྟན་པར་བྱ་སྟེ་སྟོང་ཕྱོགས་ལ་དེ་འདྲ་མང་དུ་སྦྱང་།

Then focus on how, if there were such an intrinsically existing [person], it could only be one with or different [from its aggregates], and how there would be logical inconsistencies in both of those positions. Develop certainty about these inconsistencies. Finally, consolidate your certainty that the person does not exist intrinsically to the slightest degree. Practise this aspect of emptiness often.

དེ་ནས་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་བསྒྲོན་མི་ནུས་པར་སྣང་བ་རྣམས་བློའི་ཡུལ་དུ་འཆར་དུ་གཞུག་ལ། དེ་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་པོར་འཇོག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཕྱོགས་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱ་ཞིང་། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་འཐད་པའི་འཐད་ལུགས་རྣམས་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པར་བྱའོ།

Then bring to mind the [conventional] person who undeniably appears. Turn your mind to dependent-arising, wherein [that person] is posited as the accumulator of karma and the experiencer of effects, and find certainty as to how dependent-arising is tenable without intrinsic existence.

།དེ་གཉིས་འགལ་བར་སྣང་བའི་ཚེ་ན་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པརྙན་ནི་མིག་དང་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཡང་བྱད་དང་མེ་ལོང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་།

When [the lack of intrinsic existence and dependent-arising] seem contradictory, think about how they are not contradictory, taking an example such as the reflection [of a face in a mirror].

---

[1] Vol. 3, p. 303, *. Pp. 746-7. ༄༅། །མཉམ་མེད་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེ་བ་བཞུགས་སོ།

འདི་ལྟར་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ནི་མིག་དང་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཡང་བྱད་དང་མེ་ལོང་ལ་བརྟེན་ན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། རྐྱེན་དེ་དག་འགའ་ཞིག་ལོག་པའི་ཚེ་འཇིག་པ་གཉིས་བསྒོན་མི་ནུས་པར་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་བ་བཞིན་དུ།

A reflection of a face is undeniably a common locus of (1) being empty of the eyes, ears, and such that appear [in the mirror] and (2) being generated in dependence upon a mirror and a face, while disintegrating when any of these conditions are lacking.   Likewise, . . .

གང་ཟག་ལ་ཡང་རང་བཞིན་རྡུལ་ཙམ་མེད་ཀྱང་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་པོ་དང་སྔོན་གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་འགལ་ལོ་སྙམ་དུ་སྦྱང་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་བུ་ནི་འདི་འདྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

. . . you should train yourself to think that it is not contradictory that the person has not even a particle of intrinsic nature, yet is the accumulator of karma and the experiencer of effects, and has been generated in dependence on earlier karma and afflictions. Understand that it is like this in all [other] cases.

Lama Tsongkhapa’s *Illumination of the Thought* (*dbu ma dgongs pa rab gsal* - དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ།) - Excerpt

དང་པོ་(ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ་)ནི།

HOW PHENOMENA ARE POSITED THROUGH THE POWER OF CONCEPTUAL CONSCIOUSNESS

ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས།
The ***Questions of Upali*** [***Sutra***] states:

> སྣ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ༔
> ༔འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པ་འགའ་མེད་དེ། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་རྣམས་བརྟགས་ཏེ།
> །ཞེས་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་ཏེ།
>
> *Blossomed flowers pleasing myriad minds;*
> *Eminent golden mansions resplendent and attractive —*
> *Here, with regard to those, no-one created them;*
> *They are posited through the power of conceptual consciousness;*
> *Through the power of conceptual consciousness the world is imputed*

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་པ་གཞན་ཡང་མང་ངོ་།

It is taught that phenomena are posited through the power of conceptual consciousnesses. There are many other [texts] that describe phenomena as merely imputed by conceptual consciousness and as posited through the power of conceptual consciousness.

།རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་།

[Nagarjuna’s] ***Sixty Verses of Reasoning*** also says:

> འཇིག་རྟེན་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་དུ། །གང་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུངས།
> །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད།
>
> *That the world is conditioned by ignorance,*
> *Was taught by the perfect Buddha.*
> *So why would it not be feasible for this world*
> *To be* [*a product of*] *conceptual consciousness?*

ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཤད་ཅིང་།
In [Chandrakirti’s] commentary [on the ***Sixty Verses of Reasoning***] the meaning of this [verse] is explained in terms of the world being merely imputed by conceptual consciousness without existing by way of its own nature.

བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་།

[Aryadeva's] ***Four Hundred Stanzas*** states:

> རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ༑ །སོགས་ལ་ཡོད་ཉིད་ཡོད་མིན་ན།
> །ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་ཞེས། །བློ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་འཛིན།
>
> *Without conceptual consciousness,*
> *Desire and so forth have no existence,*
> *What intelligent person would grasp at*
> *"The real object and conceptual consciousness"*

།ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།

In [Chandrakirti's] commentary [on the ***Four Hundred Stanzas***] it also says:

> རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི།
> གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྒྲིགས་པ་ལ་བརྟགས་པའི་སྦྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ།
>
> *Only based on the existence of conceptual consciousness do they exist and without conceptual consciousness their existence does not come to be. Without doubt, they are like a snake imputed upon a coiled rope — definitely without being established by way of their own nature.*

།ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཡང་དག་དོན་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའོ། །རྟོག་པ་ནི་དེ་ལ་བལྟོས་ཏེ་སྐྱེ་བའོ།

"Real object" refers to existence by way of its own nature, while "conceptual consciousness" is generated in dependence on that.

།འགྲེལ་པ་དེར་ཆགས་སོགས་རྣམས་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བརྟགས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ།
ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བརྟགས་པ་ལྟར་རྟོག་པས་བཞག་པར་འཆད་པའོ།

In the commentary, the explanation of desire being like a snake that is imputed on a rope is only an illustration. It indicates that all other phenomena are also posited by conceptual consciousness, like a snake that is imputed on a rope.

།དེ་ལ་ཁྲ་བོའི་མདོག་དང་འཁྱིལ་ལུགས་སྦྲུལ་དང་འདྲ་ཞིང་། །ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་ན་ཐག་པ་ལ་
འདི་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པ་འབྱུང་ངོ་།

With respect to a rope that is similar to a snake owing to its multi-colored pattern and the way it is coiled, when it appears in a place that is not well-lit, the thought, "this is a snake" may arise.

།དེའི་ཚེ་ཐག་པ་ལ་ཐག་པའི་ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་སྦྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས།
དེའི་སྦྲུལ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ།

At that time, from the side of the rope, whether in terms of the collection [of the parts] of the snake or its [individual] parts, there is not the slightest instance of a snake. Thus, the [rope-] snake is merely labelled by a conceptual consciousness.

།དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བ་ན། ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་།

དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་དེའི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་རྒྱས་པར་འོག་ན་འཆད་དོ།

Similarly, when in dependence on the aggregates the thought "I" arises, on the part of the aggregates — whether in terms of a collection of earlier and later continuums or in terms of simultaneous continuums or in terms of their parts — there is nothing that can be posited as an instance of that ["I"]. This will be explained in detail below.

།དེའི་ཕྱིར་དང་ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེའི་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས༑

ང་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།

Because of that [reason] and also because there is nothing in the slightest which is of a different nature from the parts or part-possessors of the aggregates that can be apprehended as its basis, the "I" is merely posited by a conceptual consciousness in dependence on the aggregates, without existing by way of its own nature.

།འདི་ནི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ།

This has also been taught in [Nagarjuna's] ***Precious Garland***:

> སྐྱེ་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན།
> །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། དེ་ལས་གཞན་ན་སྐྱེས་བུ་གང་། ཞེས་སོ།
>
> *The individual is not earth, not water,*
> *Not fire, not wind, not space,*
> *Not consciousness, and if he is not all of them,*
> *What individual is there other than them?*

།དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ནི་གང་ཟག་དང་སེམས་ཅན་དང་ང་དང་བདག་གོ །ས་མིན་ནས་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་བར་གྱིས་
སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དྲུག་གི་ཆ་ཤས་དང་། །ཀུན་མིན་གྱིས་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་
བཀག་གོ །ཚིག་ཐ་མས་ཁམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་བཀག་གོ །དེ་ལྟ་ནའང་གང་ཟག་ཁས་
མི་ལེན་པ་ནི་མིན་ལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སོགས་གང་ཟག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡང་མིན་པས།

Here, "individual" refers to the person, the sentient being, the "I" or the self. "[The words] "not earth" until "not consciousness" refute that the person is posited as being the six elements of the sentient being, which are his parts, while [the words] "not all of them" refute that the person is posited as being the collection of the constituents. The last line [of the verse] refutes that the person is posited as being of a different nature than the constituents. Nonetheless, this does not mean that one does not accept [the existence of] the person, nor that one accepts that the "mind-basis of all" and so forth is the person.

འགྲེལ་པ་མཛད་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་འཕགས་པ་ཡང་བཞེད་དོ།
Therefore, just as it has been elucidated by the author of our commentary, [Chandrakirti], Arya [Nagarjuna] also accepts that.

།གང་ཟག་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན། ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་དེ་དང་འདྲ་སྟེ།
If one understands the way in which the person is posited by conceptual consciousness, [one will understand] that all other phenomena are posited by conceptual consciousness in the same way.

།ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས།

> །ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ཤེས། །ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ།

From the ***King of Meditative Stabilization*** [***Sutra***]:

> *Just as you perceive the notion of the self,*
> *So should you mentally apply this to all.*

།ཞེས་དང་། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་།

> །བདག་ཇི་འདྲ་དེ་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས།
> སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཇི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་ཀུན་ཤེས།

The ***Arya Condensed*** [***Perfection of Wisdom Sutra***] also states:

> *Just as the self, understand all sentient beings;*
> *Just as all sentient beings, understand all phenomena.*

།ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་།
[Nagarjuna's] ***Precious Garland*** also says clearly:

> སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་བར།
> །དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་། །འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན།
>
> *Since an individual is a composite of the six constituents,*
> *He is not real, and likewise*
> *Since each of the constituents is also*
> *A composite, they are not real.*

།ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །རྐང་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །རྐང་པ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་དོན་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་མེད་པ་མི་སྲིད་པས། ཁམས་རེ་རེ་ཡང་རང་གི་ཆ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར།
The meaning of the first line is to state [the reason], "since the individual is imputed in dependence on the composite of the six constituents". The meaning of the third and fourth lines is that because it is impossible [for something] not to have parts and part-possessors, each of the constituents is also imputed in dependence upon the composite of its many parts.

།ཡང་དག་ཏུ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མིན་པའོ།། །དེ་ཡང་ཆ་ཤས་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ན། ཆ་ཤས་དང་ཆ་ཅན་དེ་དེའི་གཞིར་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་དེའི་གཞིར་མི་སྲིད་པའོ།

Therefore, [the person and the six constituents] are not real, that is, they do not exist by way of their own nature. Furthermore, if something is imputed in dependence on the composite of its parts, the parts and the part-possessor cannot be posited as the thing itself. Yet it is also impossible for something that is of a different entity from these to be that thing.

།བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཀྱང་། བུམ་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྦྲུལ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བ་བྱེད་པར་ནུས་མི་ནུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ།།

Even though only the manner in which a vase, etc., is posited by conceptual consciousness is similar to [the manner in which] a snake is imputed on a rope, the vase and the rope-snake are completely different in terms of whether they exist or not and whether or not they are able to perform the function [of a vase or a snake].

དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པར་བྱ་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

This is because these two differ in many ways, such as with regard to whether their verbal conventions (*e.g.*, the verbal convention of a vase is “vase”) must be used or not and whether those conventions are susceptible to invalidation [by valid cognition], and so forth.

།རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ་རང་རང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ནི། ཚིག་དང་དོན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཞི་བ་ལྷ་དང་སློབ་དཔོན་འདི་གསུམ་གྱིས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ།

Regarding the tenability of actions [in a world of] imputation by conceptual consciousness: among the commentators of the words and meaning [of the scriptures], the system of elucidating [the works of] Arya Nagarjuna and his son [Aryadeva] by the three — Buddhapalita, Shantideva, and this master [Chandrakirti] — is unique.

།དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་ས་ཡང་འདི་ཉིད་དོ།

That (*i.e.*, tenability of actions) is in fact also the most difficult [issue] of the Madhyamika view.

།དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས།
[Nagarjuna’s] ***Precious Garland*** says:

> གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། །ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ།
> །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད།
>
> *Since physical things are mere names,*
> *Space too is merely name;*
> *How can there be form with no elements?*
> *Therefore, mere name does not exist either.*

།ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་།
།བདག་བཞིན་དུ་ནི་བསམ་བྱ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་ཁམས་དྲུག་བདག་མེད་དོ།

Feeling, discrimination, volition and
Consciousness are to be contemplated
Just like the elements and the self;
Therefore the six constituents are selfless.

།ཞེས་དང་།

And:

།ཐ་སྙད་གདགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །གང་ཞིག་ཡོད་དམ་མེད་འགྱུར་བའི།
།འཇིག་རྟེན་དོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

Apart from imputed conventions
What world is there, in fact,
To exist or not?

།ཅེས་དོན་དམ་པར་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གནས་སོ།

Ultimately even mere names do not exist. Nothing, whatsoever, exists except for that which is conventionally posited through the power of names or verbal conventions; just as this is stated [in the ***Precious Garland***], [phenomena] exist as merely nominal imputations.

།དེ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟེན་ནས་གཞག་དགོས་པ་དང་། །བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དང་། །ཐ་སྙད་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་ངོ་བོ་མེད་པ་དང་། །ཆོས་གང་ཡོད་པར་འཇོག་ནའང་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་འཇོག་པ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།

If this is well understood, one will understand the following well: (a) all phenomena need to be posited dependently; (b) on account of being dependently imputed and having been generated in dependence, [phenomena] have no existence by way of their own nature; (c) they do not possess an independent nature, something that is not posited through the power of verbal conventions that are other [than the phenomena themselves]; and (d) no matter what phenomenon there is, it is posited without searching [for its inherent existence].

Lama Tsongkhapa’s *Essence of Eloquent Speech* (*drang nges legs bshad snying po* - དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ།) - Excerpt

།འོ་ན་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡང་འོངས་སམ་མི་འོངས་སྐྱེས་སམ་མ་སྐྱེས་ཞེས་སོགས་དཔྱད་པ་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་དྲིས་པ་ལ་འོངས་པ་དང་སྐྱེས་ཞེས་སྨྲར་མི་རུང་ངམ་སྙམ་ན།།

One may [wrongly] assume that since a mundane person engages in a lot of analysis — “it is coming, it is not coming; it has been generated, it has not been generated”, and so forth — it is not proper to say [in response] to such inquiries, “it is coming!” or “it has been generated!”

འདིའི་འཚོལ་ཚུལ་དང་དཔྱོད་ལུགས་སྔ་མ་དང་ཆེས་མི་འདྲ་སྟེ།

However, this way of investigating and the above manner of analyzing (*i.e.*, engaging in ultimate analysis) are very different.

འདིས་ནི་འགྲོ་འོང་བྱེད་མཁན་དང་འགྲོ་འོང་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་ཐ་སྙད་དེ་དག་བཏགས་པའི་དོན་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་དཔྱད་ནས་འགྲོ་འོང་དྲིས་པ་མིན་གྱི།

The [mundane person] does not inquire into coming and going by analyzing the objects that are imputed — imputed by the verbal conventions, “the one who is coming”, “the one who is going”, “coming”, and “going” — owing to dissatisfaction with [the fact that the objects] are merely imputed.

འགྲོ་འོང་གི་ཐ་སྙད་རང་དགའ་བར་འཇུག་པ་ལ་རང་དགའ་བའི་བརྟག་པ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེའི་བརྟག་པ་ཁས་བླངས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

Instead, he engages in ordinary examination into the ordinary application of the verbal conventions for coming and going. Therefore, how can there be any contradiction when one asserts [that a mundane person engages in] examination?

དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་མིན་ལ།

Grasping at the existence of an essence that is established by way of its own characteristics after having analyzed the object of the verbal convention is not the grasping of an innate self-grasping [awareness].

སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཆིང་བ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགག་དགོས་པས་དེའི་འཛིན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།

Since sentient beings are bound in samsara by the innate [self-grasping], [it is] mainly the [innate self-grasping that] needs to be stopped in reliance on reasoning.

དེ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟེ།

If one asks, how does [the innate self-grasping] grasp [at its object]? It grasps at internal and external phenomena as existing by way of their own nature without being merely posited through the power of verbal conventions.